

ת"פ 7207/08 - מדינת ישראל נגד שבתאי בראזני, מרדכי ששון חכם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 7207-08 מ.י. פרקליטות מחוז ירושלים נ' בראזני 11 מאי 2014
ואח'

בפני בעניין: כב' השופטת חגית מאק-קלמנוביץ, ס. נשיא מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המאשימה

נגד

1. שבתאי בראזני

ע"י ב"כ עו"ד וסים דכואר

2. מרדכי ששון חכם

הנאשמים

ע"י ב"כ עו"ד וסים דראושה

גזר דין

הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן המייחס להם עבירות לפי סעיף 220(2), 220(4) ו-220(5) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] התשכ"א-1961 (להלן: **הפקודה**). ההודיה ניתנה במסגרת הסדר טיעון שכלל תיקון מוסכם של כתב האישום אך לא כלל עונש מוסכם.

באישום הראשון מיוחסת לנאשם 1 הצהרת הון כוזבת לפי סעיף 220(2) לפקודה, בכך שהשמיט מהצהרת הון לשנת 1999 סכום של 497,650 ₪, על מנת להציג יתרות נמוכות בחשבון הבנק שלו ובכך לחמוק מתשלום מס.

באישום השני מיוחסת לנאשם 2 הצהרת הון כוזבת לפי סעיף 220(2) לפקודה. זאת על ידי השמטת סכום של 1,122,000 ₪ מהצהרת ההון שהגיש לשנת 2,000, על מנת להציג יתרות נמוכות בחשבון הבנק שלו ולחמוק מתשלום מס.

באישומים השלישי עד השישי מיוחסות לנאשמים עבירות של מסירת תרשומת כוזבת בדו"ח על פי הפקודה, ניהול ספרים כוזבים ומרמה, ערמה או תחבולה, לפי סעיפים 220(2), 220(4) ו-220(5) לפקודה, בשנים 2,000 - 2004 בהתאמה. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הנאשמים היו שותפים שווים בשותפות בשם ברזאני את חכם, עמותה רשומה. השותפות עסקה במתן שירותי בניה ותחזוקה של תאי טלפון ציבוריים עבור חברת בזק. בדו"חות שהגישו לרשויות המס כללו הנאשמים גם דיווחים על הוצאות שונות שלא הוציאו בפועל. הדיווח נעשה בהסתמך על חשבוניות פיקטיביות אשר לא שיקפו עסקאות אמיתיות. תמורת החשבוניות הוצאו שיקים בסכומים התואמים את החשבוניות, אולם בפועל הופקדו השיקים באופן שתמורתם הוחזרה לנאשמים עצמם, בדרך המתוארת בכתב האישום המתוקן. בדו"חות שהגישה השותפות דווחו שלא כדין הוצאות על סמך החשבוניות הפיקטיביות.

סכומי החשבוניות הפיקטיביות אשר דווחו שלא כדין כהוצאות עמד בשנת המס 2,000 על סכום של כ-329,000 ₪, בשנת 2001 עמד הסכום על כ-781,000 ₪, בשנת 2002 כ-280,000 ₪, ב-2003 כ-160,000 ₪ ובשנת 2004 עמד סכום החשבוניות הפיקטיביות שדווחו על כ-445,000 ₪. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם בין הצדדים כעובדה על כך שסכום ההעלמות עמד על 2,000 ₪ בסך הכל.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה טענה כי הנאשמים פעלו בדרך מתוחכמת, תוך הסוואת מעשי הרמיה ובאופן שיטתי. היא הפנתה לעובדות כתב האישום המתוקן, המתארות ביצוע מתוחכם של ההעלמות באמצעות פעולה בנקאית המכונה "פעולה נגדית", כאשר השיק נחזה כנמשך במזומן, אולם בפועל חלק מסכום השיק נפרע במזומן וחלקו הופקד ישירות לחשבונות אחרים כהפקדת מזומן. בכך למעשה העלימו הנאשמים את העברת הכספים מחשבון השותפות חזרה לחשבונותיהם הפרטיים או לשימוש למטרות אחרות של הנאשמים. בנוסף הורשעו הנאשמים גם בהפחתת הצהרות ההון שלהם בסכומים ניכרים. היא ציינה את סכום ההעלמות העומד על 2,000,000 ₪.

התובעת טענה כי מדובר בעבירות כלכליות אשר פוגעות בציבור כולו, בערך המוגן של רווחת הציבור ופגיעה בשוויון בין האזרחים, וכן הדגישה את הצורך בהרתעה ואת הקושי בחשיפת עבירות מסוג זה.

לקולא ציינה ב"כ המאשימה כי יש לזקוף לזכות הנאשמים את ההודאה במסגרת הסדר הטיעון אשר הביאה לחיסכון בזמן שיפוטי יקר, אם כי ההודאה באה בפתח דיון ההוכחות, לאחר שהעדים התייצבו, וכן את העדר העבר הפלילי. התובעת התייחסה גם להסרת המחדל על ידי הנאשמים, המביעה חרטה ולקיחת אחריות מצידם. עם זאת ציינה כי מדובר בחובתם החוקית של אזרחי המדינה, ובהשבת המצב לקדמותו, כך שהמשקל שיש לייחס להסרת המחדל מוגבל.

באשר לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, ב"כ המאשימה הסכימה שיש לתת משקל לחלוף הזמן, הן ממועד ביצוע העבירות עד הגשת כתב האישום, והן מהגשת כתב האישום עד מתן גזר הדין. עם זאת טענה כי משקלו של שיקול זה מוגבל בשל הקושי בחשיפת עבירות מסוג זה.

התובעת הפנתה לפסיקה רלוונטית, וטענה כי בשל שיקולי גמול והרתעת הציבור יש להטיל על הנאשמים עונש מאסר בפועל ממש ולא עונש של עבודות שירות, וכן ענישה כספית. היא טענה למתחם ענישה הנע בין שנים עשר לבין שלושים ושישה חודשי מאסר בפועל, כאשר עונשם של הנאשמים שבפני יהיה בתחתית המתחם, ויתווספו אליו מאסר על תנאי מרתיע וקנס משמעותי.

ב"כ הנאשמים הרחיבו את הדיבור ואף הציגו מסמכים באשר לנסיבות אישיות של הנאשמים. שניהם ציינו כי הנאשמים הסירו את המחדלים במלואם, כאשר משמעות הדבר היא תשלום מעל ומעבר לסכום ההעלמה המקורי, וכן שילמו את התשלומים המתחייבים למע"מ ולביטוח הלאומי. הם הציגו את הסכמי השומה שאליהם הגיעו הנאשמים.

ב"כ נאשם 1 טען עוד כי הנאשמים עשו שימוש במה שמכונה "חשבוניות זרות" ולא "חשבוניות פיקטיביות", דהיינו שהעבודה שבגינה ניתנו החשבוניות אכן בוצעה בפועל, אולם לא על ידי מי שהנפיק את החשבוניות. הוא התייחס גם לאופן ביצוע העבירות וההעלמות הכספיות, וטען כי אין מדובר בתחכום אלא ב"טריק עלוב".

באשר לנסיבותיו של נאשם 1 טען בא כוחו כי הנאשם יליד 1952, אב לחמישה ילדים. הוא הציג מסמכים בנוגע

לטרגדיה משפחתית שעברה המשפחה, שבעקבותיה הוא משמש כמעין אב לנכדיו וממלא תפקיד משמעותי מבחינתם. כמו כן פירט הסינגור בנוגע למצבו הכלכלי של הנאשם, המתפרנס כיום מעבודת אשתו בלבד ומהשכרת דירת חדר שבבעלותו. עוד טען כי הנאשמים הסכימו לצמצום ניכר בעדי התביעה שהיו אמורים להעיד, ניהלו את התיק באופן יעיל ובסופו של דבר אף הודו וחסכו זמן.

ב"כ נאשם 1 הפנה לפסקי דין שבהם הוטלו עונשי מאסר קצרים על עבירות חמורות בהרבה מבחינת סכום ההעלמות, וביקש להסתפק בעונש של מאסר על תנאי ללא קנס.

ב"כ נאשם 2 הצטרף לטיעונו של ב"כ נאשם 1. הוא התייחס גם לשירותו הצבאי של הנאשם והגיש מסמכים בנוגע למצבו הרפואי ולגבי בעיות משפחתיות. ב"כ נאשם 2 ציין כי הנאשם לא נמצא מתאים לריצוי עבודות שירות בשל מצבו הרפואי, אך הציע לשלב אותו במסגרת תוך מתאימה תוך התחשבות בנסיעות שעליו לנסוע למקום העבודה. גם ב"כ נאשם 2 ביקש להימנע מהטלת עונש של מאסר בפועל.

מתחם הענישה ההולם

בקביעת מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

עבירות המס המהותיות הינן למעשה עבירות של שליחת יד בכספי הציבור. חומרתם של מעשים אלה אינה פחותה מהחומרה שבשליחת יד ברכושו של אדם פרטי. תופעת ההון השחור והסחר בו פוגעות בחיי הכלכלה והמסחר, מצמצמות את גביית המיסים המשמשת את המדינה למימון פעולותיה השונות ופוגעת ברווחת התושבים, ביכולתה של המדינה להוציא לפועל את מדיניותה ובשוויון בנטל המוטל על אזרחי המדינה.

העבירות על סעיף 220 לפקודת מס הכנסה הן העבירות המהותיות והחמורות בפקודה. המחוקק קבע לצד עבירות אלו, שבהן הורשעו הנאשמים, עונש מאסר מרבי של 7 שנות מאסר וכן קנסות כספיים.

בשורה ארוכה של פסקי דין נקבע כי העונש הראוי על עבירות מס מהותיות בהיקפים גדולים הוא עונש של מאסר בפועל ממש, בנוסף לקנס כספי. כך, לדוגמה, ברע"פ 3137/04, שלום חנג' נ' מדינת ישראל, עמד על כך כב' השופט ג'ובראן בהפנותו לפסיקת כב' הנשיא ברק:

"מעבר לנדרש יוער, כי כאשר עסקינן בעברייני מס, אשר תקוותם היא להפיק רווח כספי, חשוב להטיל לצד הקנס, גם עונש של מאסר בפועל למען יידע העבריין שאין החוטא יוצא נשכר. בעניין זה יפים הדברים אשר אמר כב' הנשיא ברק בע"פ 624/80 חב' וייס ארנסט בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד לה (3) 211, עמ' 217-218:

"בהטלת עונשי מאסר אלה מביעה החברה המאורגנת את סלידתה מהתנהגותם העבריינית של מעלימי המס, ומטביעה עליהם אות קלון. ידעו נא עברייני הצווארון הלבן כי צווארונו של עושה העבירה הזו אינו "לבן" והריהו כצווארונו של כל פורץ ושודד שהאחד שודד את קופתה של המדינה והאחד שודד את קופתו של הפרט"... ידעו נא אנשי המסחר, המלאכה והתעשייה, אנשי מקצועות חופשיים וכיוצא בהם, כי אנו מתייחסים בחומרה יתירה למעלימי המס..."

בשים לב למספר האישומים, אופן ביצוע העבירות וסכומי הכסף המעורבים, ולאחר עיון בפסיקה אליה הפנו

הצדדים, אני מקבלת את מתחם הענישה הנטען על ידי המשימה וקובעת כי המתחם נע בין שנים עשר לבין שלושים ושישה חודשי מאסר בפועל.

העונש הראוי במקרה זה

במקרה הנדון, הנאשמים ביצעו את העבירות בהן הורשעו לאורך תקופת זמן משמעותית. גם היקף העבירות גדול, ועומד על 2,000,000 ₪, בנוסף להשמטת ההכנסות מהצהרות ההון של הנאשמים, שאף סכומיהן גדולים. העבירות בוצעו באופן מתוחכם, תוך ניצול פרצות באופי הפעילות הכספית והבנקאית. הנאשמים הפסיקו את מעשיהם רק בעקבות פתיחת החקירה בעניינם.

מאידך גיסא, קיימים שיקולים כבדי משקל לזכותם של הנאשמים. שיקול משמעותי שיש להביא בחשבון הוא הזמן שחלף מאז ביצוע העבירות ומאז פתיחת החקירה נגד הנאשמים. אמנם לנאשמים תרומה של ממש להתמשכות ההליכים בבית המשפט, בכך שביקשו וחזרו ביקשו לדחות את ההליכים על מנת לבדוק אפשרויות שונות לסיום התיק. עם זאת, לא ניתן להתעלם מהזמן הרב שעבר, הן מאז החקירה עד הגשת כתב האישום, והן מהגשת כתב האישום עד מתן גזר הדין בתיק, ומעינוי הדין שנגרם לנאשמים עקב כך.

שיקול משמעותי נוסף לזכותם של הנאשמים הוא הסרת המחדלים במלואם. אין מחלוקת על כך שנאשמים שילמו את חובם במלואו לרשויות המס. בפועל אין מדובר באיזון כפות המאזניים בלבד, כי אם בתשלומים גבוהים מסכום החוב, הנובעים מהאיחור בתשלום המס ומהסנקציות המוטלות על הנאשמים. הנאשמים עמדו בתשלום חובותיהם על אף מצבם הכלכלי הקשה, והעובדה שכתוצאה מכך הם מצויים כיום, בגיל מתקדם, כמעט ללא כל רכוש כשעתידם הכלכלי אינו ברור.

אני מביאה בחשבון את הודאתם של הנאשמים, אשר חסכה זמן ניכר, אם כי ההודאה באה לאחר שהתיק התנהל במשך שנים רבות, וביום בו אמורה היתה להתחיל שמיעת הראיות.

ב"כ הנאשמים הרחיבו את הדיבר גם בנוגע לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים, מצבם הרפואי ועוד. אולם בעבירות מעין אלו משקלם של שיקולים אלה אינו גדול.

לנוכח כל האמור אני סבורה כי העונש הראוי לנאשמים שבפני הוא עונש מאסר בפועל, ברף הנמוך של מתחם הענישה. מאחר שמדובר בעבירות כלכליות, יש להטיל על הנאשמים גם קנס כספי. אולם הקנס לא יהיה גבוה, לנוכח המאמץ הגדול שעשו הנאשמים לשלם את חובותיהם לרשויות במלואם.

לאור כל האמור אני דנה את הנאשמים לעונש כדלקמן:

1. מאסר בפועל למשך שנה אחת. הנאשמים יתייצבו לריצוי העונש ביום 26.7.14 בשעה 8:00 בתחנת המשטרה במגרש הרוסים.

2. קנס כספי בסך 8,000 ₪ לכל אחד מהנאשמים. הקנסות ישולמו ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.7.14 ובכל 1 לחודש בחודשים שלאחר מכן.

אם הקנסות לא ישולמו במלואם, ירצה כל אחד מהנאשמים 30 ימי מאסר תמורת הקנס.

3. מאסר על תנאי לשישה חודשים למשך שלוש שנים, אם הנאשמים יעברו תוך תקופה זו כל עבירה על פקודת מס הכנסה או על חוק מס ערך מוסף שדינה 3 שנות מאסר או יותר.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"א אייר תשע"ד, 11 מאי 2014, בנוכחות הצדדים.